

Sygnatura akt II AKa 75/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 kwietnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Bogusław Tocicki

Sędziowie: SSA Barbara Krameris (spr.)

SSA Piotr Kaczmarek

Protokolant: Beata Sienica

przy udziale prokuratora Prokuratury Regionalnej Alicji Domaradzkiej

po rozpoznaniu w dniu 5 kwietnia 2018 r.

sprawy P. S.

o wyrok łączny

na skutek apelacji wniesionej przez skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy

z dnia 5 stycznia 2018 r. sygn. akt III K 129/17

I. zmienia zaskarżony wyrok wobec skazanego P. S. w ten sposób, że obniża wymierzoną mu karę łączną do 10 (dziesięciu) lat i 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zwalnia skazanego od ponoszenia wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

P. S. skazany został prawomocnymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego w Ząbkowicach Śląskich z dnia 2 kwietnia 2008r. w sprawie o sygn. akt II K 163/07, za czyny z art. 223 k.k. i art. 224 § 2 k.k. i art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełnione 22/23 marca 2003r. na karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres lat 3, której wykonanie następnie prawomocnie zarządzono, którą to karę pozbawienia wolności obecnie wykonuje w okresie od 3 września 2017r. do 2 listopada 2018r.;

II. Sądu Rejonowego w Nysie z dnia 11 lipca 2012r. w sprawie o sygn. akt II K 2061/11 za czyny z:

1. art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. popełnione w dniu 16 maja 2011r. i 1 czerwca 2011r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

2. art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione 18 sierpnia 2011r. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;

3. art. 224 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony 18 sierpnia 2011r. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;

wymierzono karę łączną 10 miesięcy pozbawienia wolności, która następnie została wykonana w całości w dniu 18 sierpnia 2011r., w okresie od 7 czerwca 2013r. do 22 października 2013r. oraz od 20 listopada 2013r. do 30 kwietnia 2014r.;

III. Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 24 lipca 2015r. w sprawie o sygn. akt III K 385/13, za przestępstwo z art. 291 § 1 k.k., art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. i art. 272 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełnione w październiku 2012r. oraz w okresie od 9 października 2012r. do dnia 27 grudnia 2012r. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, którą wykonał w całości w okresie od 7 marca 2016r. do 3 września 2017r.;

IV. Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 9 października 2015r. w sprawie o sygn. akt III K 8/15, zmienionego następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 6 kwietnia 2016 r., sygn. akt II AKa 58/16 oraz wyrokiem Sądu Najwyższego w Warszawie z dnia 11 kwietnia 2017r. w sprawie o sygn. akt V K.K. 343/16,

za czyny:

1. z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 55 ust. 3 Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. popełnione wiosną 2009r. na karę 3 lat pozbawienia wolności i 30 stawek dziennych grzywny po 30 zł, na poczet kary pozbawienia wolności zaliczono okres od

1 grudnia 2009r. do 2 grudnia 2009r., od 22 października 2013r. do 20 listopada 2013r., od 30 kwietnia 2014r. do 7 marca 2016r.

i wprowadzono do wykonania od dnia 2 listopada 2018r. do dnia 25 listopada 2019r.;

2. z art. 56 ust. 3 w/w ustawy, popełnione wiosną 2009r. na karę 3 lat pozbawienia wolności i 50 stawek dziennych grzywny po 30 zł każda, którą wprowadzono do wykonania od dnia 25 listopada 2019r. do dnia 24 listopada 2022r.;

3. z art. 55 ust. 3 w/w ustawy w zw. z art. 91 § 1 k.k., popełnione w czwartym kwartale 2010 r. i w pierwszym kwartale 2011r. na karę 5 lat pozbawienia wolności i 300 stawek dziennych grzywny po 30 zł każda, którą wprowadzono do wykonywania od dnia 24 listopada 2022r. do dnia 23 listopada 2017r.;

4. z art. 13 § 2 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 64 ust.

2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełnione w okresie między lutym a marcem 2011r. na karę 2 lat pozbawienia wolności, która wprowadzono do wykonania od dnia 23 listopada 2027r. do dnia 22 listopada 2029r.;

5. z art. 13 § 2 k.k. w zw. z art. 56 ust. 3 w/w ustawy, popełnione od lutego do marca 2011r. na karę 2 lat pozbawienia wolności

i 20 stawek dziennych grzywny po 30 zł każda, która wprowadzono do wykonania od dnia 22 listopada 2029r. do dnia 21 listopada 2031r.;

6. z art. 263 § 2 k.k., popełnione w nieustalonym dniu pomiędzy kwietniem a majem 2010r. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, która wprowadzono do wykonania od dnia 21 listopada 2031r. do dnia 17 września 2032r.;

7. z art. 258 § 3 k.k., popełnione od stycznia 2009r. do lutego 2013r. na karę 2 lat pozbawienia wolności, którą wprowadzono do wykonania od dnia 17 września 2032r. do dnia 17 września 2034r.;

8. z art. 56 ust. 3 Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., popełnione w okresie od pierwszej połowy 2010r. do I połowy sierpnia 2012r. na karę 5 lat pozbawienia wolności i 300 stawek dziennych grzywny po 30 zł każda, którą wprowadzono do wykonania od dnia 17 września 2034r. do dnia 16 września 2039r.;

9. z art. 55 ust. 3 w/w ustawy w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., popełnione od drugiej połowy marca do grudnia 2011r. na karę 6 lat pozbawienia wolności i 300 stawek dziennych grzywny po 30 zł każda, która wprowadzono do wykonania od dnia 16 września 2039r. do dnia 14 września 2045r.;

10. z art. 157 § 1 k.k. i art. 159 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 57 a § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., popełniony 7 stycznia 2009r. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, którą wprowadzono do wykonania od dnia 14 września 2045r. do dnia 13 marca 2047r.;

11. z art. 280 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., popełniony 9 kwietnia 2009r. na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, którą wprowadzono do wykonania od dnia 13 marca 2047r. do dnia 8 września 2049r.;

12. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., popełniony w nocy z 11/12 sierpnia 2009r. na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz 200 stawek dziennych grzywny po 30 zł każda, którą wprowadzono do wykonania od dnia 8 września 2049r. do dnia 6 marca 2052r.;

13. z art. 59 ust. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, popełniony w drugiej połowie 2012r. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, która wprowadzono do wykonania od dnia 6 marca 2052r. do dnia 2 września 2053r.;

V. Sądu Rejonowego w Kłodzku z dnia 30 maja 2016r. w sprawie o sygn. akt VI K 307/14, za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnione 16 sierpnia 2012r. na karę 2 lat pozbawienia wolności, która została wprowadzona do wykonania od dnia 2 września 2053r. do dnia 2 września 2055 r.

Wyrokiem łącznym z 5 stycznia 2018 r., sygn.. akt: III K 129/17 Sąd Okręgowy w Świdnicy:

I. na podstawie art. 91 § 2 k.k. w zw. z art. 85 § 1 i 2 k.k. połączył skazanemu P. S. kary pozbawienia wolności orzeczone w wyrokach Sądu Rejonowego w Ząbkowicach Śląskich w sprawie o sygn. akt II K 163/07, Sądu Okręgowego w Świdnicy w sprawie o sygn. akt III K 8/15 oraz Sądu Rejonowego w Kłodzku w sprawie o sygn. akt VIK307/14 i wymierzył mu karę łączną 11 (jedenastu) lat pozbawienia wolności oraz łączną karę grzywny w wysokości 650 stawek dziennych grzywny po 30 zł każda;

II. na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego obejmującego skazania w wyrokach Sądu Rejonowego w Nysie w sprawie o sygn. akt II K 2061/11 oraz Sądu Okręgowego we Wrocławiu w sprawie o sygn. akt III K 385/13;

III. na podstawie art. 63 § 1 kk na poczet wymierzonej skazanemu kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył okresy jego rzeczywistego pozbawienia wolności od 1 grudnia 2009r. do 2 grudnia 2009r., od 22 października 2013r. do 20 listopada 2013r., od 30 kwietnia 2014r. do 7 marca 2016 r. oraz okres dotychczas odbytej kary w sprawie Sądu Rejonowego w Ząbkowicach Śląskich o sygn. akt II K 163/07 od dnia 3 września 2017r.;

IV. pozostałe orzeczenie nie objęte wyrokiem łącznym zawarte w wyrokach z których kary uległy połączeniu pozostawił do odrębnego wykonania,

V. zwolnił skazanego od obowiązku uiszczenia wydatków poniesionych w sprawie o wydanie wyroku łącznego, zaliczając je na rachunek Skarbu Państwa.

Powyższy wyrok zaskarżył imieniem skazanego P. S. jego obrońca.

Na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k., a nadto art. 438 pkt 1, 2 i 4 k.p.k. zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. naruszenie prawa materialnego, a to przepisu art. 85a kodeksu karnego poprzez pogorszenie sytuacji skazanego P. S. w stosunku do wyroku łącznego orzeczonego w dniu 25.11.2016 r. przez Sąd Okręgowy w Świdnicy w sprawie III K 94/16 tylko i wyłącznie wobec uwzględnienia skargi kasacyjnej na korzyść skazanego P. S. i rozwiązanie kary łącznej w sprawie III K 8/15, a tym samym konieczność ponownego orzeczenia wyroku łącznego, podczas gdy Sąd I instancji winien mieć na względzie potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, a pogorszenie sytuacji prawnej skazanego z uwagi na okoliczności niezależne od niego i wobec uchylecia części wyroku w sprawie III K 8/15 przez Sąd Najwyższy powodują, że skazany jest de facto karany za uwzględnienie kasacji na jego korzyść, co ma negatywny wpływ na kształtowanie świadomości prawnej społeczeństwa, a okoliczność ta nie była w ogóle przedmiotem rozważań Sądu I instancji.

2. naruszenie prawa materialnego, a to przepisu art. 85a kodeksu karnego poprzez niewłaściwe zastosowanie tego przepisu i niedostateczne uwzględnienie przez Sąd I instancji celów zapobiegawczych i wychowawczych, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego P. S., w szczególności opinii środowiskowej o skazanym oraz istotnej poprawy zachowania skazanego w okresie odbycia kary oraz prawidłowe ustalenie przez Sąd, że zachowanie skazanego jest wzorowe, które to okoliczności przemawiają za przyjęciem, że dla celów zapobiegawczych i wychowawczych w stosunku do skazanego P. S. nie jest koniecznym jego długotrwałe pozbawienie wolności.

3. naruszenie przepisów postępowania karnego mających wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a to przepisu 575 § 1 i 2 k.p.k. poprzez przyjęcie, że kary orzeczone wyrokiem Sądu Rejonowego w Nysie z dnia 11 lipca 2012 r. w sprawie o sygn.. akt: II K 2061/11 oraz Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 24 lipca 2015 r. zostały wykonane podczas gdy kary te zostały połączone wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 25.11.2016 r. w sprawie III K 94/16 i który to wyrok był następnie wykonywany aż do czasu wyroku Sądu Najwyższego w Warszawie z dnia 11 kwietnia 2017 r., w sprawie o sygn.. akt: V KK 343/16 gdzie uchylono jedną z kar jednostkowych połączonych wcześniejszym wyrokiem wobec czego, kary te nie powinny podlegać wykonaniu do chwili wydania nowego wyroku łącznego, skutkiem czego Sąd I instancji niezasadnie przyjął, że obie te kary uległy wykonaniu w rozumieniu przepisu art. 85 § 2 k.k. oraz nie można ich połączyć przy orzekaniu wyroku łącznego i postępowanie w tym zakresie umorzył.

4. naruszenie przepisów postępowania karnego, a to art. 7 k.p.k. i 410 k.p.k. mające wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a polegające na dowolnym a nie swobodnej ocenie zebranego materiału dowodowego i nieprawidłowa oceną związku przedmiotowo-czasowego pomiędzy popełnionymi czynami przez skazanego poprzez przyjęcie, że skazany popełniał przestępstwa przez okres 9 lat, podczas gdy skazany popełnił jeden czyn w 2003 r., a pozostałe pozostawały w bliskim związku czasowym, podmiotowym, przedmiotowym, a także łączył je podobny sposób działania i zostały popełnione w okresie od stycznia 2009 r. do drugiej połowy 2012 r., skutkiem czego Sąd I instancji nie dostrzegł, że czyny popełnione przez oskarżonego w zdecydowanej większości pozostają w ścisłym związku podmiotowym, czasowym, motywacyjnym oraz przedmiotowym (część z nich została popełniona w tym samym czasie), a za ledwie jeden czyn został popełniony w odleglejszym czasie od pozostałych.

5. naruszenie przepisów postępowania karnego, które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to art. 4 k.p.k., 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez zaniechanie dokonania wszechstronnej oceny zgromadzonych dowodów w sprawie przemawiających na korzyść skazanego w zakresie jego sytuacji osobistej, rodzinnej oraz zawodowej, w tym nieuwzględnienia w sposób wszechstronny wywiadu środowiskowego, mimo, że dokumenty te ujawniały sytuację osobistą, rodzinną oraz zawodową skazanego, jego warunki i właściwości osobiste, które winny być uwzględnione przy ustalaniu wymiaru wyroku łącznego i mogły mieć korzystny wpływ na jej wysokość, skutkiem czego Sąd I instancji bezpodstawnie przyjął, że z popełniania przestępstw uczynił on sobie sposób na życie, choć skazany przed osadzeniem pracował jako przedstawiciel handlowy, był żywicielem rodziny o którą dbał oraz cieszy się pozytywną opinią w miejscu zamieszkania.

6. rażąco niewspółmierność orzeczonej kary łącznej 11 lat pozbawienia wolności w stosunku do związku podmiotowego, przedmiotowego oraz czasowego pomiędzy popełnionymi czynami, wzorowego zachowania skazanego w toku odbywania kary pozbawienia wolności, pozytywnej opinii środowiskowej, względów prewencji indywidualnej, orzeczenia w efekcie surowszego wyroku łącznego w stosunku do wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy

z dnia 25.11.2016 r., III K 94/16 oraz celów zapobiegawczych i wychowawczych oraz w zakresie kształtowania świadomości prawnej w społeczeństwie, tj. celom jakim mają orzeczone kary służyć skutkiem czego orzeczona kara łączna jest nieadekwatna.

Podnosząc powyższe zarzuty, apelujący wniósł o :

1. zwrócenie się do Sądu Okręgowego w Świdnicy o przedłożenie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy III K 94/16;

2. zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie skazanemu P. S. kary w łagodniejszym wymiarze w granicach dolnego ustawowego zagrożenia;

ewentualnie:

3. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

W zasadniczej części zarzuty i wnioski zawarte w skardze odwoławczej nie zyskały akceptacji instancji odwoławczej. Trafnie natomiast podniesiono problem pogorszenia sytuacji prawnej skazanego z uwagi na okoliczności od niego niezależne, wynikające z orzeczenia kasatoryjnego Sądu Najwyższego uwzględniającego częściowo kasację wniesioną na korzyść skazanego w sprawie III K 8/15 Sądu Okręgowego w Świdnicy (sygn. akt: V KK 343/16).

Na wstępie jednak podnieść należy, że sformułowany w związku z tym zagadnieniem w pkt 1 apelacji zarzut obrazy prawa materialnego art. 85a k.k. jest błędny, jako, że kwestia ta winna być badana na gruncie prawa procesowego. Także wadliwie postawiony jest zarzut obrazy prawa materialnego art. 85a k.k. opisany w pkt 2 apelacji, który umotywowano niedostatecznym uwzględnieniem przez Sąd I instancji celów zapobiegawczych i wychowawczych, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego.

Obraza prawa materialnego może polegać na błędnej wykładni zastosowanego przepisu, zastosowaniu nieodpowiedniego przepisu, a także na niezastosowaniu określonego przepisu w sytuacji gdy jego zastosowanie jest obowiązkowe. Obraza prawa materialnego może być przyczyną odwoławczą jedynie wtedy, gdy ma charakter samoistny. Orzecznictwo Sądu Najwyższego i doktryna słusznie podkreślają, że naruszenie prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu (niezastosowaniu) w orzeczeniu, które oparte jest na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Nie można więc mówić o obrazie prawa materialnego w sytuacji gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za jego podstawę lub naruszenia przepisów procesowych (zob. np. wyrok SN V KR 212/74, OSNKW 1974, poz. 233 z aprobujejącymi uwagami M. Cieślaka i Z. Dody, Pal. 1974, z. 12, s. 36 i W. Daszkiewiczza PiP 1975, z. 12, s. 130; wyrok SN I KR 124/78, OSNPG 1979, poz. 51; i np. postanowienie SN z 6 lutego 2017 r., V KK 400/16, Lex nr 2255445; wyrok SA w Łodzi z 12 grudnia 2016 r., II AKA 258/16, Lex nr 2250090).

Ugruntowany w orzecznictwie jest także pogląd o niemożności formułowania zarzutu obrazy prawa materialnego art. 53 § 1 k.k. w sytuacji podważania ocen sądu przyjętych na podstawie tego przepisu. Możliwe jest to tylko w ramach zarzutu niewspółmierności kary (zob. postanowienie SN z 30 maja 2017 r., II KK 155/17, Lex nr 2298293; postanowienie SN z 13 lutego 2017 r., III KK 371/16, Lex nr 2281229).

Zwrócić należy uwagę, że bogate orzecznictwo sądów odnośnie do zarzutu obrazy prawa materialnego (z art. 438 pkt 1 k.p.k.) wydawane na tle art. 53 § 1 k.k. ma zastosowanie do sytuacji określonej w art. 85a k.k. z uwagi na treść i funkcje tego przepisu.

Przepis art. 85a k.k. (dodany do rozdziału IX Kodeksu karnego nowelą z 20 lutego 2015 r.) zawiera dyrektywy wymiaru kary łącznej. W myśl art. 85a k.k. sąd, orzekając karę łączną ma brać pod uwagę : cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego oraz potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej

społeczeństwa. Dyrektywy wskazane w powyższym przepisie wyznaczają kierunki wyboru konkretnej dolegliwości kary łącznej w granicach wymiaru tej kary określonych przez art. 86 k.k. Obie dyrektywy wymiaru kary łącznej ustanowione w art. 85a są kalką dwóch odpowiednich dyrektyw określonych w art. 53 § 1 k.k., a mianowicie dyrektywy prewencji indywidualnej (szczegółnej) oraz dyrektywy prewencji generalnej (ogólnej) (tak: J. Majewski, Kodeks karny. Komentarz do zmian 2015 r., Lex 2015).

Jeżeli skarżący akcentuje konkretne fakty i okoliczności, które jego zdaniem nie wskazują na potrzebę orzekania długotrwałego pozbawienia wolności skazanego (pkt 2 apelacji), to de facto kwestionuje ustalenia faktyczne. Nadto w dalszej części apelacji formułuje zarzut naruszenia prawa procesowego art. 7, 4 i 410 k.p.k. kwestionując sposób oceny dowodów – przy kształtowaniu orzeczenia o karze łącznej (pkt 4 i 5 apelacji), a nadto w pkt 6 stawia zarzut rażącej niewspółmierności kary. Zatem wszystkie te zarzuty, a nie zarzut obrazy prawa materialnego są uprawnione i do tych Sąd odwoławczy winien się odnieść.

Orzekając w sprawie wydania wyroku łącznego Sąd Okręgowy badał możliwość połączenia kar pozbawienia wolności (ew. grzywnien) orzeczonych pięcioma wyrokami opisanymi w części wstępnej, tj.:

- 1) wyrokiem Sądu Rejonowego w Ząbkowicach Śląskich z 2 kwietnia 2008 r., sygn.. akt: II K 163/07;
- 2) Sądu Rejonowego w Nysie z 11 lipca 2012 r., sygn.. akt: II K 2061/11;
- 3) Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 24 lipca 2015 r., sygn.. akt III K 385/13;
- 4) Sądu Okręgowy w Świdnicy z 9 października 2015., sygn.. akt: III K 8/15;
- 5) Sądu Rejonowego w Kłodzku z 30 maja 2016 r., sygn.. akt: VI K 307/14.

W sprawie P. S. był uprzednio wydany wyrok łączny 25 listopada 2016 r., sygn.. akt: III K 94/16 – obejmujący także skazania wyżej wymienionymi 5 wyrokami z tym, że wyrok Sądu Okręgowego w Świdnicy o sygn.. akt: III K 8/15 zawierał jeszcze jedno skazanie jednostkowe w wymiarze 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z art. 280 § 1 k.k. i inne, co do którego w trybie kasacji wyrok uchylono i sprawę przekazano do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu (V KK 343/16). Sad Apelacyjny natomiast wyrok w zaskarżonej części uchylił i sprawę P. S. w zakresie tego jednego czynu przekazał Sądowi Okręgowemu w Świdnicy do ponownego rozpoznania (wyrok SA z 20 lipca 2017 r., sygn.. akt: II AKa 142/17). Wymienionym wyżej wyrokiem łącznym z 26 listopada 2016 r., sygn.. akt: III K 94/16 – orzeczono wobec skazanego P. S. karę łączną 13 lat pozbawienia wolności.

Uchylenie w części wyroku przez Sąd Najwyższy w trybie kasacji, a następnie uchylenie wyroku przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu i przekazanie sprawy w części zaskarżonej Sądowi Okręgowemu w Świdnicy do ponownego rozpoznania, spowodowało utratę mocy wyroku łącznego wydanego wobec P. S. w sprawie III K 94/16 Sądu Okręgowego w Świdnicy – art. 575 § 1 k.p.k., co zostało wyartykułowane w pkt I wyroku Sądu Apelacyjnego (sygn. akt: II AKa 142/17).

W zaistniałej sytuacji procesowej zaszła potrzeba wydania nowego wyroku łącznego – co wyraźnie wynika z treści art. 575 § 1 i 2 k.p.k.

Niezrozumiały w tych okolicznościach jest zarzut obrazy art. 575 § 1 i 2 k.p.k. Teza skarżącego, że utrata mocy wyroku łącznego w sprawie III K 94/16 nie powinna skutkować wykonania kar jednostkowych orzeczonych w wyrokach wchodzących w skład wyroku łącznego, jest nieuprawniona. Oczywiście jest, że do czasu wydania nowego wyroku łącznego wprowadzane zostają do wykonania kary według kolejności, które wcześniej w tym systemie wykonywano. Szczegółowy wykaz kar wprowadzonych kolejno do wykonania sporządzony przez Areszt Śledczy w Ś. znajduje się w aktach sprawy (k. 97-98).

Orzekając w przedmiocie wydania wyroku łącznego Sąd I instancji zobligowany był – w świetle regulacji zawartej w art. 85 § 2 k.k. – do zbadania czy kary jednostkowe, które objęte byłyby karą łączną nie zostały wykonane. W myśl

art. 85 § 2 k.k. podstawą orzeczenia kary łącznej są wymierzone i podlegające wykonaniu, z zastrzeżeniem art. 89, w całości lub w części kary lub kary łączne za przestępstwa, o których mowa w § 1.

Jak wynika z załączonych informacji sporządzonych przez Areszt Śledczy w Ś.:

1) karę 10 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Nysie, sygn.. akt: II K 2061/11 skazany odbył w okresie od 26 listopada 2013 r. do 30 kwietnia 2014 r.,

2) karę roku i 6 miesięcy orzeczoną wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu sygn.. akt: III K 385/13 skazany odbył w okresie od 7 marca 2016 r. do 3 września 2017 r.

W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy zobligowany był – respektując unormowanie zawarte w art. 85 § 2 k.k. – do umorzenia postępowania na podstawie art. 572 k.p.k. w przedmiocie wydania wyroku łącznego obejmującego skazania wyrokami Sądu Rejonowego w Nysie, sygn.. akt: II K 2061/11 oraz Sądu Okręgowego we Wrocławiu, sygn.. akt: III K 385/13. Takie też rozstrzygnięcie podjął, które zawarte jest w pkt II zaskarżonego wyroku.

Odnosząc się do zarzutów obrazy przepisów postępowania art. 7, 4, 410 k.p.k. (pkt 4, 5 apelacji), rażącej niewspółmierności kary (pkt 6 apelacji) oraz faktycznego zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku mogącego mieć wpływ na jego treść (opisanego w pkt 2 apelacji), stwierdzić należy ich bezzasadność.

Wbrew temu co pisze się w apelacji Sąd Okręgowy przy kształtowaniu orzeczenia o karze łącznej pozbawienia wolności, uwzględnił wszystkie okoliczności mające wpływ na jej wymiar, co przedstawił szczegółowo na str. 10-12 uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Uwzględnił opinie o skazanym, w tym jego wzorowe zachowanie w trakcie odbywania kary, nie pomijając ustaleń o nieskuteczności dotychczas orzekanych kar, co wyrażało się w zarządzaniu wykonania kary orzeczonej z warunkowym zawieszeniem wykonania lub odwołaniem warunkowego przedterminowego zwolnienia. Są to okoliczności bardzo ważne przy rozważaniu wysokości kary łącznej z punktu widzenia celów zapobiegawczych i wychowawczych, jakie kara ma osiągnąć wobec skazanego (art. 85a k.k.). Uwagi zawarte w apelacji dotyczące nieprawidłowej oceny związku przedmiotowo, podmiotowo-czasowego także nie przystają do realiów sprawy. Czas trwania działalności przestępczej skazanego obejmował kilka lat.

Przestępstwa skierowane były przeciwko różnym dobrom chronionym takim jak mienie (art. 279 § 1, art. 288 § 1, art. 280 § 1 k.k.), przeciwko zdrowiu publicznemu (ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, przeciwko zdrowiu i życiu (art. 159 k.k., art. 157 k.k.), czy też przeciwko instytucjom państwowym (art. 223 k.k., art. 224 § 2 k.k., art. 226 § 1 k.k.).

Słusznie Sąd Okręgowy – wbrew stanowisku obrony – uznał, że między wymienionymi przestępstwami nie zachodzi ścisły związek podmiotowo-przedmiotowy ani czasowy. Słuszne jest też ustalenie, że skazany z popełniania przestępstw uczynił sobie sposób na życie.

Aby kara łączna spełniała funkcje prewencji szczególnej i ogólnej (z art. 85a k.k.), to musi w odpowiedni sposób uwzględniać wszystkie te okoliczności, które wskazał Sąd Okręgowy dbając o to, by dostrzec ich wagę i znaczenie. Mając na względzie dokonanie pełnych ustaleń w tym zakresie i prawidłową ich ocenę (zgodną z art. 7 k.p.k.), brak podstaw do uznania zarzutu rażącej niewspółmierności kary - w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k.

Słusznie natomiast zwrócono uwagę w apelacji na problem pogorszenia sytuacji skazanego przy wymiarze kary łącznej, po uprzednim uchyleniu przez Sąd Najwyższy w dniu 11 kwietnia 2017 r., sygn.. akt: V KK 343/16 części wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy sygn.. akt: III K 8/15 i następnie skierowaniu w tym fragmencie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (sygn. akt: II AKa 142/17) Sądowi Okręgowemu w Świdnicy.

Ta sytuacja procesowa spowodowała to, że utracił moc wcześniej wydany wyrok łączny z dnia 25 listopada 2016 r., sygn.. akt: III K 94/16 – mocą którego wymierzono skazanemu karę łączną 13 lat pozbawienia wolności.

Jak już wyżej wskazano tenże wyrok łączny obejmował m.in. skazania wyrokami Sądu Rejonowego w Nysie (sygn.. akt: II K 2061/11 oraz Sądu Okręgowego we Wrocławiu (sygn.. akt: III K 385/13). Suma kar orzeczonych w powyższych wyrokach jednostkowych wyniosła 2 lata i 4 miesiące.

W dacie wydawania zaskarżonego wyroku łącznego kary te uległy wykonaniu w całości. Nie podlegały z tego powodu łączeniu przy kształtowaniu kary łącznej.

Słusznie podnosi obrona, że skazany nie może wywodzić negatywnych skutków z uchylenia - na skutek kasacji wywiezionej na korzyść - części jednego z wyroków, który był podstawą do wydania wcześniejszego wyroku łącznego. Aby tak się nie stało przyjąć należy, że górną granicą kary łącznej jest kara 13 lat pozbawienia wolności, którą wymierzono skazanemu w pierwszym wyroku łącznym (który utracił moc). Istotne jest przy tym, że dotyczy to będzie kolejnego wyroku łącznego, który ewentualnie zostanie wydany po prawomocnym zakończeniu postępowania w sprawie Sądu Okręgowego w Świdnicy - sygn.. akt: III K 93/17 - dotyczącego czynu z art. 280 § 1 k.k. i inne -, w zakresie którego uprzednie orzeczenie uchylono w trybie postępowania kasacyjnego. Dołączony do akt wyrok Sądu Okręgowego w tej sprawie nie jest prawomocny (k. 180-183).

W niniejszym postępowaniu, kierując się zasadą zakazu reformationis in peius wobec skazanego, Sąd Apelacyjny uznał, że karę łączną 11 lat pozbawienia wolności należy obniżyć o 4 miesiące - na co wskazał słusznie skarżący.

Przyjmując, że maksymalny wymiar kary łącznej 13 lat (orzeczonej w pierwszym wyroku łącznym Sądu Okręgowego w Świdnicy - III K 94/16), finalnie nie może być przekroczony, odjęto od tej kary czasokres kar orzeczonych w wyrokach Sądu Rejonowego w Nysie (sygn.. akt: II K 2061/11) i Sądu Okręgowego we Wrocławiu (sygn. akt: III K 385/13) - w łącznej wysokości 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, które zostały już wykonane i nie weszły w skład niniejszego wyroku łącznego. W tej sytuacji kara łączna uległa zmniejszeniu do 10 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Podkreślić raz jeszcze należy, że wymiar tej kary nie jest wynikiem uwzględnienia zarzutów rażącej niewspółmierności kary lub obrazy prawa procesowego, czy błędu w ustaleniach faktycznych, a jedynie wynika z zastosowania zakazu pogarszania sytuacji prawnej skazanego (tj. zakazu reformationis in peius) unormowanego w art. 434 § 1 k.p.k. który w zaistniałym układzie procesowym znajduje zastosowanie.

Z tych przyczyn orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.

SSA Barbara Krameris SSA Bogusław Tocicki SSA Piotr Kaczmarek